МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Факультет економіки і підприємництва

Кафедра обліку і оподаткування

Допущено до захисту
“_____” _____ 2023 р.
Зав. кафедри, д.е.н., професор
_____ **Мельник Л.Ю.**

Кваліфікаційна робота магістра

ОБЛІК І АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ В ПП «АГРО-НОВА» БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКОГО РАЙОНУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Виконала – студентка 2 курсу, групи 21м-з-о/а
освітньої програми “Облік і оподаткування”
спеціальності 071 “Облік і оподаткування”
Панич Наталія Вікторівна

Науковий керівник – к.е.н., доцент
Матрос Олена Миколаївна

Умань – 2023

Реферат

на кваліфікаційну роботу :

“Облік і аналіз фінансових результатів в ПП «Агро-Нова» Білгород-Дністровського району Одеської області ”

студентки факультету економіки і підприємництва
Уманського національного університету садівництва
Панич Наталія Вікторівна

Отримання позитивного фінансового результату та пошук шляхів його збільшення є однією з першочергових цілей будь-якого підприємства. Сутність та протиріччя фінансового результату для підприємців та бухгалтерів найбільш виражено проявляється під час формування та відображення його в бухгалтерському обліку. Тому серед науковці та практиків у сфері економіки, обліку та управління підприємством завжди актуальною та постійно обговорюваною є тема фінансових результатів діяльності підприємства.

Загальний об'єм роботи складає 62 сторінки. Робота містить 19 рисунків та 13 таблиць, а також 4 додатки. Кількість використаних джерел становить 51 наукову працю та Інтернет-ресурсів.

Метою роботи є дослідження обліку і аналізу фінансового результату, удосконалення обліку фінансового результату та пошук шляхів його збільшення.

У першому теоретичному розділі розкрито теоретичні та методичні аспекти обліку і аналізу фінансових результатів підприємства.

У другому практичному розділі представлено детальний аналіз ресурсного потенціалу та основні фінансово-економічні показники досліджуваного підприємства. Розкрито суть організації обліку і аналізу фінансових результатів підприємства.

Третій розділ містить пропозиції щодо напрямів удосконалення формування фінансових результатів підприємства.

Резюме: В кваліфікаційній роботі на прикладі ПП «Агро-Нова» досліджено сучасні проблеми обліку і аналізу фінансових результатів та запропоновано шляхи вирішення проблем на цій ділянці обліку.

Ключові слова: прибуток, збиток, ефективність, приріст.

Summary: In the qualification paper, the modern problems of accounting and analysis of financial results were studied on the example of PE "Agro-Nova" and ways of solving problems in this area of accounting were proposed.

Key words: profit, loss, efficiency, growth.

ЗМІСТ

ВСТУП 4

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА 6

РОЗДІЛ ІІ. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА 16

2.1. Фінансово-економічний аналіз показників діяльності підприємства 16

2.2. Організація обліку фінансових результатів підприємства 23

РОЗДІЛ ІІІ. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА 39

ВИСНОВКИ 45

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 48

ДОДАТКИ 54

ВСТУП

Для будь-якого підприємства головною метою діяльності є отримання позитивного фінансового результату. Результати діяльності підприємства відображаються у фінансово-економічних показниках. В сучасних умовах економічного розвитку підприємств питання фінансових результатів в бухгалтерському обліку вважається одним із ключових при здійсненні господарської діяльності, так як фінансовий результат є основним показником підсумку роботи підприємства. Тож визначення економічного змісту фінансових результатів, визначення їх місця в діяльності підприємства, їх аналіз та облік важливий аспект при здійсненні економічної діяльності.

В сучасних умовах глобалізації та посилення конкуренції особливо актуальним стає питання ефективного результату обліку та аналізу фінансових коштів підприємства.

Підприємства постійно стикаються з винятковими фінансовими викликами та ризиками, включаючи зміни в глобальному економічному середовищі, кон'юнктурні коливання та зміну вимог інвесторів та кредиторів. Однак, завдяки правильному обліку та аналізу фінансових результатів, підприємство може бути краще підготовлено до цих викликів та прийняти обґрунтоване рішення.

Дослідженням проблем обліку та формування фінансових результатів займалися такі вчені як: В.П.Багров, Ф.Ф. Бутинець, В.Я.Соколов, Г.В. Савицька, В.І. Іващенко, С.Ф. Голов, В.М. Костюченко, М.А. Болюх, Г.Л. Вознюк, А.Г. Загородній, Є.О. Підгора, М.Р. Отапюк, М.Г. Чумаченко, Н.В Чабанова, Н.П. Кандраков, П.А. Костюк, В.Г. Лінник.

Мета кваліфікаційної роботи полягає у дослідженні спрямованому на розкриття методів обліку фінансових результатів, їх аналізі та практичному використанні з метою прийняття управлінських рішень, підвищення ефективності діяльності підприємства та забезпечення його стійкості на ринку.

Зазначена мета несе за собою вирішення наступних завдань:

- з’ясувати економічну сутність фінансового результату, як економічної категорії в сучасних ринкових умовах;
- опанувати законодавчі та нормативні документи з обліку фінансових результатів;
- дослідити порядок обліку фінансових результатів;
- провести аналіз основних фінансово-економічних показників діяльності підприємства;
- надати пропозиції по удосконаленню обліку фінансових результатів.

Об’єктом є процес обліку та аналізу фінансових результатів на базі ПП «Агро-Нова» Білгород-Дністровського району Одеської області.

Предметом дослідження є теоретико-методична система формування фінансових результатів підприємства з використанням у практичних цілях.

Методи дослідження. В кваліфікаційній роботі використовувалися наступні прийоми та методи дослідження: систематизація, групування, підсумування та узагальнення, розрахунково-конструктивна методика аналізу і синтезу, метод формалізації та порівняння.

Інформаційною базою для виконання роботи є М(С)БО, НП(С)БО, нормативні акти, економічні та правові документи, статистичні та планові матеріали підприємства, технічна та наукова література різних вчених та власні спостереження, дані фінансової звітності ПП «Агро-Нова».

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах ринкової економіки діяльність підприємств спрямована на максимальне отримання економічної вигоди, що відображається у фінансових результатах діяльності підприємств.

Фінансові результати відображають всі сторони діяльності підприємств: ефективність системи управління, рівень технологій та організації виробництва, контроль за рівнем витрат тощо. Фінансовий результат підприємства виражається у формі прибутку або збитку та відображає ефективність його фінансової, інвестиційної та операційної діяльності, слугує основним критерієм для вибору стратегії підприємства.

У науковій літературі досить часто ототожнюють поняття фінансовий результат та прибуток, проте це не коректно, так як поняття фінансового результату більш ширше ніж прибуток. Це можна пояснити тим, що показник прибуток є однією з двох форм (прибуток або збиток) та показує відображення фінансового результату діяльності суб'єкта господарювання.

Для якісної організації бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, проведення аналізу, забезпечення своєчасного прийняття управлінських рішень для підвищення ефективності роботи підприємства, слід чітко розуміти значення поняття «фінансовий результат». Оскільки між різними фахівцями немає однозначності щодо одного підходу до визначення поняття «фінансовий результат», тож розглянемо різні підходи (табл. 1.1).

Спектр визначень досить широкий, що пояснюються різними підходами авторів до даного поняття, однак варто зазначити, що думки багатьох авторів є тотожними. Загалом поняття фінансовий результат розглядають з облікової та фінансової сторони.

Таблиця 1.1

Теоретичні підходи до визначення сутності поняття «фінансовий результат»

№	Автор	Трактування
1	Бутинець Ф.Ф.	Співставлення доходів та витрат підприємства відображених у звіті. Прибуток або збиток організації
2	Загородній А.Г., Вознюк Г.Л.	Різниця між доходами та витратами підприємства чи його окремого підрозділу за певний час. Приріст чи зменшення вартості власного капіталу підприємства внаслідок діяльності у звітному періоді
3	Лондар С.Л., Тимошенко О.В.	Приріст (чи зменшення) вартості власного капіталу підприємства, що утворюється в процесі його підприємницької діяльності за звітний період
4	Мочерний А. Д.	Грошова форма підсумків господарської діяльності організації або її підрозділів, виражена в прибутках або збитках
5	Опарін В.М.	Зіставлення регламентованих податковим законодавством доходів і витрат. Перевищення доходів над витратами становить прибуток, зворотне явище характеризує збиток
6	Пушкар М.С.	Прибуток або збиток, отриманий в результаті господарської діяльності
7	Скалюк Р.В.	Якісний та кількісний показник результативності господарської діяльності підприємства
8	Ткаченко Н.М.	Доходи діяльності підприємства за вирахуванням витрат діяльності
9	Худолій Л.М.	Зіставлення доходів і витрат, регламентованих податковим законодавством
10	Чабанова М.С., Василенко С.С.	Прибуток або збиток, одержаний від діяльності підприємства
11	Вороніна О.О.	Фінансовий результат – якісна характеристика фінансово-господарської діяльності підприємства, яка в цілому характеризує результат економічних відносин підприємства та зокрема відображає значущість і сталість розвитку підприємства (з погляду отриманого доходу), впливовість на його фінансово-господарську діяльність чинників зовнішнього середовища (з погляду структури та обсягів витрат) і кількісно узагальнюється у вигляді прибутків (збитків), зміни власного капіталу, його окремих складових частин
12	НП(С)БО1	Різниця між сумою доходів та пов’язаною з нею величиною витрат відповідного виду діяльності підприємства. Тобто, фінансовий результат господарської діяльності (чистий прибуток або збиток) розраховується як різниця доходів та витрат від усіх видів діяльності підприємства, що зменшена на суму нарахованих податків на прибуток

Сформовано автором на основі [1-12]

Аналіз фінансового результату в літературі дозволяє зробити висновок що фінансовий результат – категорія, яка відображає результат господарської діяльності у вигляді відповідного показника – позитивного чи негативного.

Одним з основних аспектів організації бухгалтерського обліку фінансових результатів діяльності підприємства є їх класифікація.

Класифікація необхідна для прийняття рішень користувачами інформації, тому повинна групуватися за певними ознаками, які покращать аналітичність інформації. На сьогоднішній день не має затвердженої на законодавчому рівні класифікації фінансових результатів. Однак можна виділити наступні класифікаційні критерії (рис. 1.1).

Однак наведені значення не враховують економічний, управлінський та податковий аспекти підходів до визначення економічної сутності фінансових результатів діяльності підприємства. (рис.1.2)

Рис.1.1. Класифікація фінансових результатів

Позитивний фінансовий результат – прибуток – свідчить про збільшення

фінансових ресурсів та зростання фінансових результатів. Отримання позитивного фінансового результату свідчить про високу результативність діяльності підприємства та ефективне використання капіталу. Негативне (від'ємне) значення фінансового результату – збиток – свідчить про низький рівень господарської діяльності, неефективне використання ресурсів, неефективне управління економічним та виробничим потенціалом підприємства.

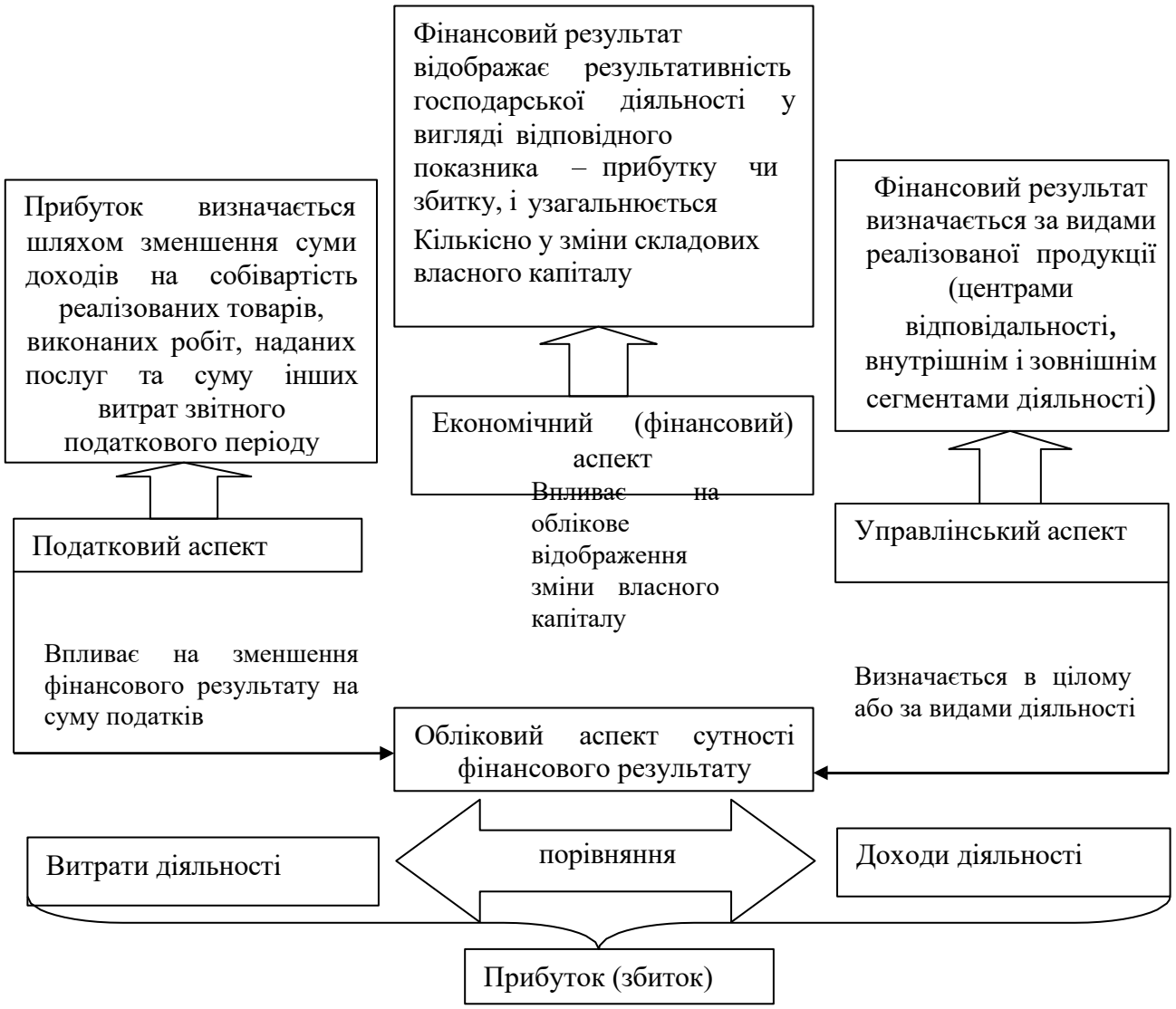

Рис. 1.2. Сутність фінансового результату: обліковий аспект

Сучасна підприємницька діяльність різних підприємств направлена на отримання позитивного фінансового результату, а саме прибутку. Саме

можливість отримати прибуток та його наявність спонукає входити в певну сферу діяльності, а за відсутності прибутку або навіть загрози його відсутності - покидати певний сегмент ринку.

Слід зазначити, що на формування фінансового результату та його розмір впливає ряд факторів (рис.1.3).

Під час здійснення фінансово-господарської діяльності перелічені фактори знаходяться в тісній взаємозалежності та взаємозв'язку.

Фінансові результати – комплексна система взаємозалежних показників, що поетапно формується у вигляді різниці між доходами та витратами. Формування фінансових результатів досить важливий процес в діяльності підприємства, тому слід розглянути підходи щодо їх формування (табл.1.2).

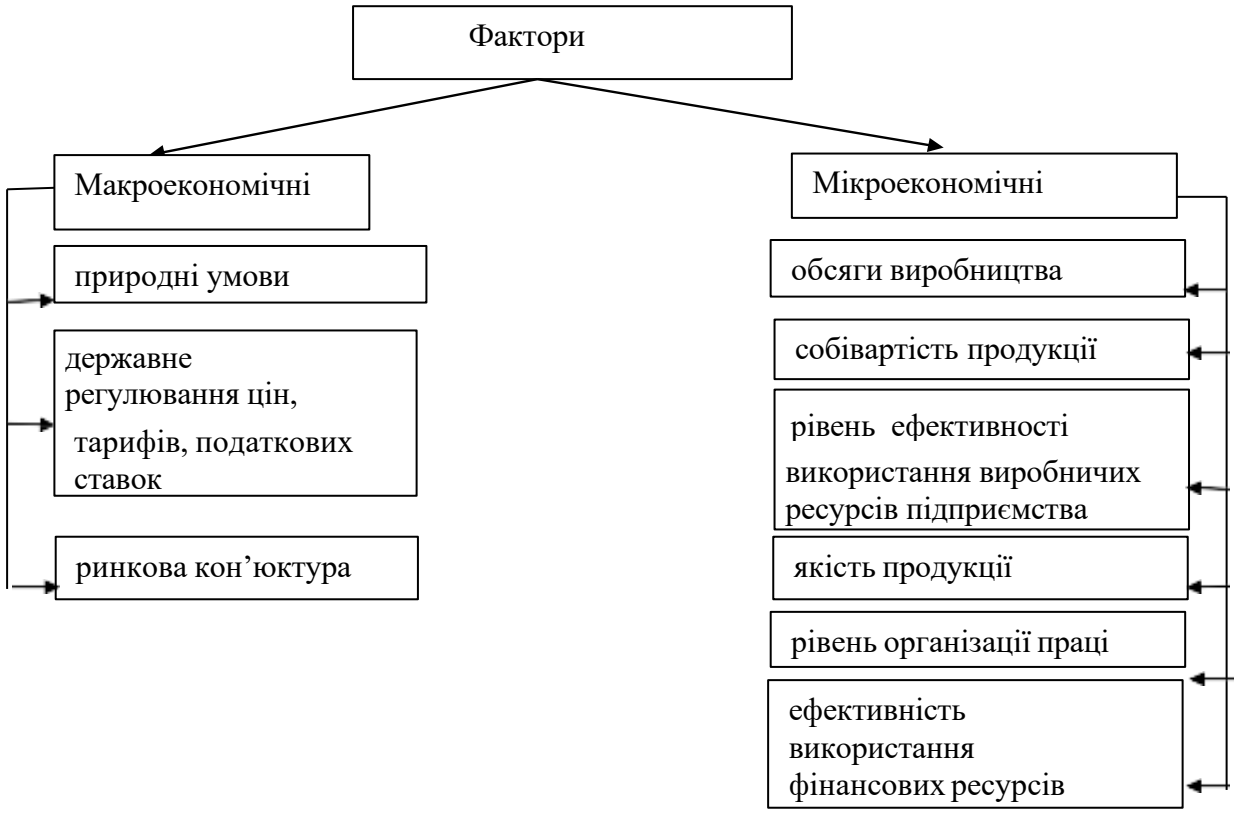

Рис.1.3. Фактори впливу на фінансовий результат

Джерело: сформовано автором

Таблиця 1.2

Підходи до формування фінансових результатів

База підходу	Характеристика результатів
МСБО	Для визначення фінансового результату рекомендують застосовувати метод «витрати- випуск». В обліковій практиці зарубіжних країн використовують два варіанти цього методу: - передбачається визначення фінансового результату звітного періоду як різниці між доходами від реалізації і витратами періоду; - фінансовий результат обчислюється як різниця між вартістю чистих активів на кінець і початок періоду з виключенням внесків капіталу.
НСБО	Передбачено формування фінансових результатів за двома системами залежно від побудови фінансового обліку: - передбачає зіставлення доходів із витратами, та вартістю розподілу адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат; - фінансовий результат обчислюється як різниця між доходами підприємства та витратами, які акумулюють у звіті про фінансові результати за елементами

Сформовано автором на основі [13-16]

Слід зауважити, що чистий результат за рік повинен бути однаковим для розрахунку за кожним з варіантів. Наведені варіанти є взаємодоповнюючими.

Процес формування фінансових результатів спрямований на те, що потрібно досягти відповідного їх розміру, реалізувати всі резерви (запаси), за рахунок фінансової, операційної та інвестиційної діяльності. Тому, розглянемо підходи щодо формування фінансових результатів за міжнародними та національними стандартами (рис. 1.4).

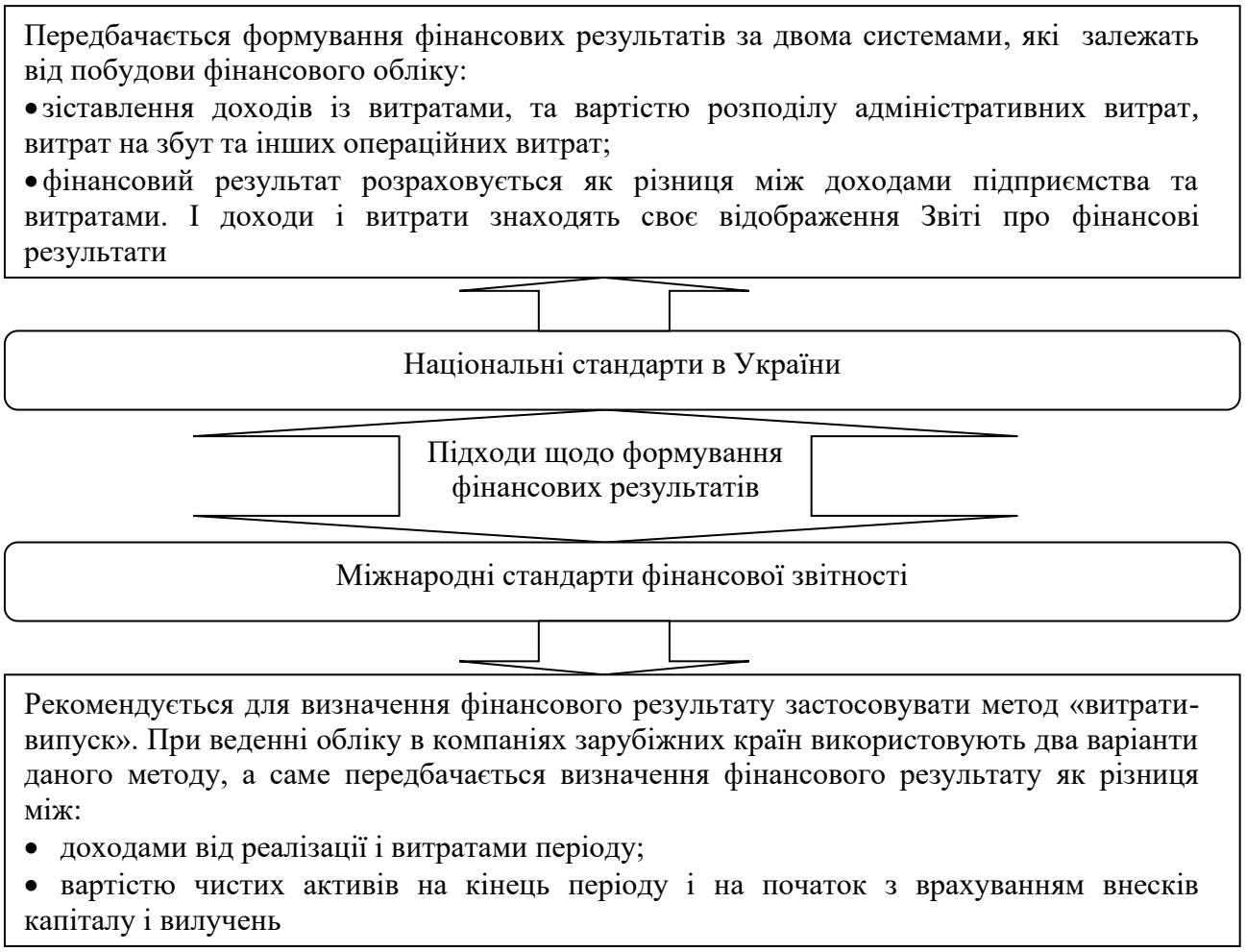

Рис. 1.4. Підходи щодо формування фінансових результатів за міжнародними та національними стандартами [20; 16]

Алгоритм визначення фінансових результатів у вітчизняній практиці для середніх і великих підприємств наведено НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [20], а для малих підприємств використовується методика розрахунку фінансових результатів діяльності, яка наведена в НП(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства» [22].

РОЗДІЛ 2. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Фінансово-економічний аналіз показників діяльності підприємства

ПП «АГРО-НОВА» рухається в сільськогосподарському напрямку, розвиває дистрибуцію засобів захисту рослин і насіння, розвиває культуру землеробства на основі сучасних технологій і вирощування якісних врожаїв. Підприємство здійснює оптову торгівлю хімічними продуктами.

Компанія була створена в 2001 році в Білгород-Дністровську.

Основний вид діяльності підприємства:

46.75 Оптова торгівля хімічними продуктами.

Серед інших видів діяльності наступні:

- 46.21 Оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин;
- 46.22 Оптова торгівля квітами та рослинами;
- 46.61 Оптова торгівля сільськогосподарськими машинами й устаткуванням.

Структура ПП «АГРО-НОВА» зображена на рис. 1.1. Розглянемо більш детально, за що відповідає певний підрозділ підприємства:

Рада директорів – колективний колегіальний орган організації (група осіб, яку обирають з членів топ-менеджменту та акціонерів), який визначає стратегічні напрямки діяльності цієї організації.

Фінансовий директор – організує управління фінансовими ресурсами, веде переговори з партнерами та координує роботу фінансового відділу.

Комерційний директор - топ-менеджер, який комплексно керує продажами, закупками і логістикою підприємства.

Фінансовий відділ – основна задача полягає у забезпеченні реалізації

державної політики у сфері бюджету і фінансів. Відповідає за здійснення фінансових операцій.

Рис. 2.1. Структура підприємства ПП «АГРО-НОВА»

Бухгалтерія – структурний підрозділ призначений для ведення бухгалтерського обліку. Забезпечує керівництво повною та неупередженою інформацією про фінансове становище, результати діяльності та грошові кошти підприємства.

Юрист – посадова особа, яка вирішує всі питання правового характеру.

Контролює укладання угод, формулює договірну базу підприємства.

Відділ логістики – забезпечує пересування товару між пунктами, його зберігання. Враховує всі дрібниці, які можуть вплинути на доставку.

Менеджери - несуть персональну відповідальність перед керівництвом за виконання покладених на них обов'язків, формують інформаційно-

комунікативну структуру підприємства.

Торгові представники – співробітники, які просувають і продають продукцію компанії.

Секретар – виконує функції організаційно-технічного забезпечення, працює з кореспонденцією, готує документи і матеріали необхідні для роботи.
Водії – виконують обов`язки з перевезення товару.

Діяльність товариства здійснюється відповідно до Закону України «Про підприємництво» [34], Закон України «Про зовнішньо-економічну діяльність» [35] та іншого законодавства України, а також внутрішніми правилами, процедурами, регламентами та іншими нормативними актами.

Організація бухгалтерського обліку на підприємстві ПП «АГРО-НОВА» ведеться згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [], Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, затверджених наказами Міністерства фінансів України, інших нормативних актів для забезпечення ПП «АГРО-НОВА» в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності єдиних методологічних методів та принципів, які зазначені в обліковій політиці.

Підприємство веде бухгалтерський облік з першого дня роботи. Форма ведення обліку на підприємстві ПП «АГРО-НОВА» є комп'ютеризована з використанням програми «BAS Бухгалтерія».

ПП «АГРО-НОВА» спрощену фінансову звітність:

- баланс – форма 1-м;
- звіт про фінансовий результат – форма 1-м.

Фінансові результати підприємства відображаються у його денному, місячному, квартальному та річному балансах, у звіті про фінансові результати, а також у річному звіті, підготовленому відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності та вимог, встановлених законодавством України.

Аналіз обсягу динаміки і структури фінансового результату

Якісний фінансовий аналіз дозволяє визначити ключові припущення про

динаміку розвитку підприємства в майбутньому.

Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», у Звіті про фінансові результати розкривається інформація про доходи, витрати, прибутки і збитки, інший сукупний дохід та сукупний дохід підприємства за звітний період. Інформація даної форми фінансової звітності повинна відповідати таким критеріям: бути дохідлива і зрозуміла її користувачам за умови, що вони мають достатні знання та зацікавлені у її сприйнятті.

Фінансова звітність повинна містити лише доречну інформацію, яка впливає на прийняття рішень користувачами, дає змогу вчасно оцінити минулі, теперішні та майбутні події, підтвердити та скоригувати їхні оцінки, зроблені у минулому. Вона повинна бути достовірною (правдивою). Інформація, наведена у фінансовій звітності, є достовірною (правдивою), якщо вона не містить помилок та перекручень, які здатні вплинути на рішення користувачів звітності. Фінансова звітність повинна надавати можливість користувачам порівнювати: фінансові звіти підприємства за різні періоди, фінансові звіти різних підприємств [13].

Фінансовий стан підприємства визначається сукупністю параметрів, які характеризують ефективність використання фінансових ресурсів. Аналіз фінансового стану розпочинається з оцінка активів і пасивів балансу підприємства.

В таблиці 2.1. проведено аналіз складу та структури фінансових ресурсів ПП «АГРО-НОВА» за чотири останні роки.

Аналізуючи дані таблиці 2.1., бачимо, що найбільшу питому вагу у 2022 році у вартості активу балансу складає дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги – 49,7 %; найменша питома вага – це основні засоби - 5,5 %.У пасиві балансу найбільша питома вага належить - поточній кредиторській заборгованості за товари, роботи, послуги – 78%.

Таблиця 2.1

Аналіз складу та структури фінансових ресурсів ПП «АГРО-НОВА»

Показники	2019		2020		2021		2022	
	Сума, тис. грн.	%	Сума, тис. грн.	%	Сума, тис. грн.	%	Сума, тис. грн.	%
Незавершені капітальні інвестиції	888,0	12.7	-	-	-	-	-	-
Основні засоби:	132,5	1.9	1309,5	13.1	1161,0	8,3	1187,9	5,5
Запаси: - у тому числі готова продукція	1534	22.0	1553,7	15.6	1876,1	13,3	4590,5	21,1
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	4213,2	60.2	5026,9	50,2	8622,6	61,5	10878,7	49,7
Дебіторська заборгованість за розрах. з бюджетом	134,6	1.9	72.3	0,8	-	-	-	-
Гроші та їх еквіваленти	93.7	1.3	107,4	1,0	167,8	1,2	2747,7	12,5
Інші оборотні активи	-	-	1935,7	19,3	2209,1	15,7	2446,9	11,2
Баланс	6996	100	10005,5	100	14036,6	100	21851,7	100
Зареєстрований (власний) капітал:	0,1	0,01	0,1	0,001	0,01	0,001	0,3	0,001
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1062,6	15,2	1281.7	12,8	1506,6	10,7	2201,4	10,07
Довгострокові зобов’язання, цільове фінансування та забезпечення	1679,9	24,1	1668,3	16,7	1668.3	11,8	1919.1	8,78
Короткострокові кредити банків	1110,0	15,8	212,0	2,1	-	-	-	-
Поточні зобов’язання: -поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	2991,4	42,7	6374,2	63,7	10332,8	73,6	17054,5	78,0
- поточна кредиторська заборгованість за розрахунки з бюджетом	38,9	0,5	59,4	0,6	180,7	1,3	4,5	0,02
Інші поточні зобов’язання	113,1	1,6	409,8	4,0	347,1	2,49	672,2	3,0
Зобов’язання, пов’язані з необоротними активами, утримуваними для продажу за групами вибуття								
Баланс	6996	100	10005,5	100	14036,1	100	21851,7	100

В активі балансу ПП «АГРО-НОВА» найбільша питома вага припадає на дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги (табл. 2.2)

Таблиця 2.2

Динаміка дебіторської заборгованості в ПП «АГРО-НОВА»

Рік	Дебіторська заборгованість, %	Зміна, %
2019	60,2	-
2020	50,2	-10
2021	61,5	+11,3
2022	49,7	-11,8

Протягом трьох років простежується однакова тенденція зміни дебіторської заборгованості. Такі «стрибки» негативно впливають на роботу підприємства. Підвищення дебіторської заборгованості у 2021 році свідчить про неплатоспроможність та банкрутство частини покупців. Зменшення дебіторської заборгованості у 2022 році свідчить про покращення кредитної політики підприємства.

Порівняно з попередніми роками, у 2022 році значно зросли показники статей балансу «запаси» та «гроші та їх еквіваленти». Значення показника «запаси» майже досягло рівня 2019 року, що свідчить про те, що кризові роки минули, та підприємство збільшує свій потенціал. Збільшення показника «гроші та їх еквіваленти» свідчить про покращення платоспроможності підприємства.

У структурі пасиву ПП «АГРО-НОВА» найбільша питома вага припадає на поточні зобов'язання. Основна причина збільшення величини заборгованості – взаємні неплатежі кредиторів та дебіторів. Порівнюючи дебіторську та кредиторську заборгованість, можна побачити, що кредиторська заборгованість завжди більша.

В цілому можна сказати про позитивну зміну у фінансових результатах ПП «АГРО-НОВА», про що свідчить збільшення валюти балансу.

Як система показників, фінансові результати становлять інтерес для власників бізнесу, для менеджерів вищої ланки, для робітників підприємства,

постачальників, фінансових установ, держави.

Беручи до уваги, що на рівень прибутку, насамперед, впливають доходи і витрати розглянемо динаміку їх змін та структуру. У таблиці 2.3 розглянуто динаміку змін доходів.

Таблиця 2.3

Аналіз складу і динаміки доходів в ПП «АГРО-НОВА»

Найменування	2019, грн	2020, грн	2021, грн	2022, грн	Відхилення					
					Абсолютне, грн			Відносне, %		
					2020	2021	2022	2020	2021	2022
Чистий дохід від реалізації продукції (товарі в, робіт, послуг)	33056,9	32166,7	5389,2	55535,1	-890,2	21728,5	1639,9	-0,02	67,6	3
Інші операційні доходи	75,6	162,5	1294,8	3953,0	89,9	12780,3	-8989,8	214	796	-69,5
Разом	33132,5	32329,2	66838,0	60488,1	-803,3	34508,8	-7349,9	-2,42	206,8	-11

Розроблено автором на основі фінансових звітів

Отже, як свідчать дані табл. 2.3., протягом двох років постійно зростав тільки чистий дохід від реалізації. Зміна доходів підприємства протягом 4 років простежується на графіку. (рис. 2.1)

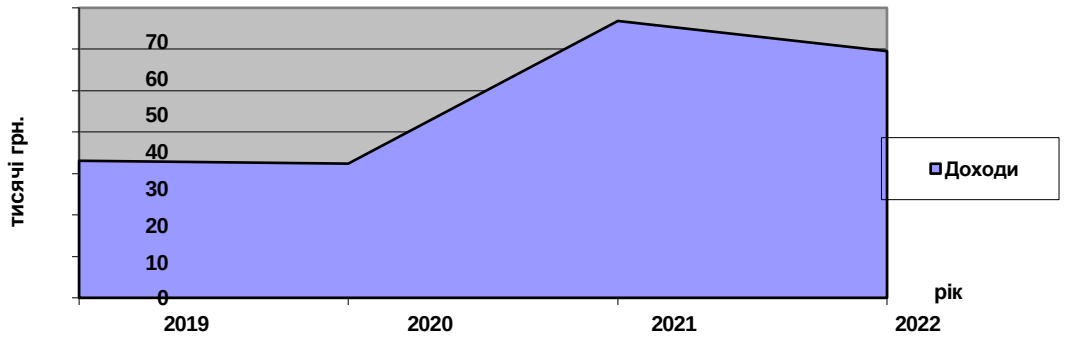

Рис. 2.1. Динаміка зміни рівня доходів ПП «АГРО-НОВА»

Як можна побачити з графіку рівень доходів у 2019 та 2020 роках був майже на одному рівні, проте у 2021 році зріс на 206,8% досягнувши свого піку.

Проаналізуємо динаміку зміни структури витрат протягом 2019–2022 років, дані наведені в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Аналіз складу і динаміки витрат ПП «АГРО-НОВА»

Найменування	2019, грн	2020, грн	2021, грн	2022, грн	Відхилення					
					Абсолютне, грн			Відносне , %		
					2020	2021	2022	2020	2021	2022
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	26728	25401	44097,9	45126	-1327	18696,9	1028,1	-5	17,3	2,3
Інші операційні витрати	5347,2	6373,8	21962,3	1408,3	1026,6	-4211,5	-20554	19,1	344,5	-93,5
Разом	32075,2	31774,8	66060,2	59206,3	-300,4	-25168,6	-6853,9	-0,9	207,9	-10,4

Розроблено автором на основі фінансових звітів

Аналіз витрат показує, що в цілому витрати зменшились в 2020 та 2022 роках, однак суттєво зросли в 2021 році. Це свідчить про подорожчання одиниці продукції, що в свою чергу сказалось на збільшенні прибутку.

Проаналізуємо зміну фінансових результатів на ПП «АГРО-НОВА» протягом 2019–2021 років. Для цього побудуємо таблицю 2.5 і розрахуємо темп росту і темп приросту, прийнявши за базисний 2019 рік.

Таблиця 2.5

Аналіз фінансових результатів ПП «АГРО-НОВА», тис.грн.

Найменування	2019	2020	2021	2022	Темп роста, %			Темп приросту,%		
					2020	2021	2022	2020	2021	2022
Доходи	33125,5	32329,2	66838	60488	97,5	206,7	90,4	-2,4	101,7	82,6
Витрати	32075,2	31774,8	66060,1	59206,3	99	208	89,6	-0,93	105,9	84,5
Чистий прибуток	905,3	219,1	223,8	691,6	24,2	102,1	311	-75,8	-75,2	-23,1

Аналізуючи дані таблиці можна зробити висновок, що за два роки доходи та витрати значно зросли, однак чистий прибуток так і не вийшов на рівень 2019 року. Детальніше зміну фінансових показників зображено на рисунку 2.2.

Рис. 2.2. Динаміка зміни фінансових показників ПП «АГРО-НОВА»

Аналізуючи рисунок 2.2. можна побачити, що протягом чотирьох років витрати ростуть пропорційно доходам, однак все одно перевищують їх, що впливає на показник чистого прибутку.

Аналіз показників рентабельності та загального фінансового стану підприємства

Рентабельність виступає одним з важливих показників діяльності підприємства, характеризує кінцевий результат діяльності більш повно, ніж прибуток. Показники рентабельності характеризують відносну прибутковість підприємства з різних позицій і групуються згідно з інтересами учасників економічного процесу. Вони є відносними характеристиками фінансових результатів і ефективності діяльності підприємства. Нормативне значення показників рентабельності >0 Позитивною тенденцією вважається збільшення показника протягом аналізованого періоду.

Показники рентабельності є важливими характеристиками факторного середовища формування прибутку (доходу) підприємства. З цієї причини вони є важливими обов'язковими елементами порівняльного аналізу й оцінки фінансового стану підприємства. При аналізі виробництва показники рентабельності використовуються як інструмент інвестиційної політики і

ціноутворення [8].

Розрахуємо показники рентабельності (табл. 2.6)

Таблиця 2.6

Показники рентабельності ПП «АГРО-НОВА»

Назва	Формула	Розрахунок	Значення
Коефіцієнт рентабельності активів (Ra)	$R_a = \frac{\text{чистий прибуток}}{\text{середньорічна вартість активів}}$	$R_{a2019} = \frac{905.3}{\frac{6951.2+6986.1}{2}}$ $R_{a2020} = \frac{219.1}{\frac{6996+10005.5}{2}}$ $R_{a2021} = \frac{223.8}{\frac{10005.5+14051.5}{2}}$ $R_{a2022} = \frac{696.1}{\frac{13596.9+21851.7}{2}}$	0,13 0,003 0,002 0,004
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу (Rroe)	$R_{roe} = \frac{\text{чистий прибуток}}{\text{власний капітал}}$	$R_{roe2019} = \frac{905.3}{\frac{766.5+1062.7}{2}}$ $R_{roe2020} = \frac{219.1}{\frac{1062.6+1281.7}{2}}$ $R_{roe2021} = \frac{223.8}{\frac{1281.8+1505.7}{2}}$ $R_{roe2022} = \frac{696.1}{\frac{1506.7+2201.8}{2}}$	0,98 0,18 0,16 0,37
Коефіцієнт рентабельності діяльності (Rреал)	$R_{\text{реал}} = \frac{\text{чистий прибуток}}{\text{виручка від реалізації}}$	$R_{\text{реал2019}} = \frac{905,3}{33056,9}$ $R_{\text{реал2020}} = \frac{219,1}{32166,7}$ $R_{\text{реал2021}} = \frac{223,8}{53895,2}$ $R_{\text{реал2022}} = \frac{696,1}{55535,1}$	0,027 0,006 0,004 0,012
Коефіцієнт рентабельності необоротних активів (R_{ofa})	$R_{ofa} = \frac{\text{чистий прибуток}}{\text{середньорічна вартість НА}}$	$R_{ofa2022} = \frac{905.3}{\frac{305.7+1020.5}{2}}$ $R_{ofa2020} = \frac{219.1}{\frac{1020.6+1309.5}{2}}$ $R_{ofa2021} = \frac{223.8}{\frac{1309.5+1161}{2}}$ $R_{ofa2022} = \frac{696.1}{\frac{721.3+1187.9}{2}}$	1,36 0,19 0,18 0,72

Протягом періоду дослідження рентабельність активів підвищилася.

Якщо в 2020 ПП «АГРО-НОВА» отримував 3 копійки чистого прибутку на кожну вкладену гривню активів, то в 2022 р. - вже 4 копійки, однак на рівень 2018 року, коли з 1 грн підприємство мало 13 копійок чистого прибутку підприємство так і не повернулось. Факторами такого підвищення є оптимізація структури оборотних активів, і підвищення суми чистого прибутку. Дані коефіцієнту ROE свідчать про зменшення прибутковості капіталу. Для покращення ситуації необхідно вливання нових коштів. Для того, що б компанія залишилась на «плаву» директор у 2022 році продав частину підприємства.

Коефіцієнт рентабельності діяльності значно зріс у 2022 році, що свідчить про ефективність господарської діяльності.

У 2020 та 2021 роках коефіцієнт рентабельності необоротних активів майже не змінився, проте стрімко зріс у 2021 році, однак на рівень 2018року не вийшов. Збільшення коефіцієнта у 2022 році свідчить про ефективне використання необоротних активів.

Зробивши аналіз рентабельності роботи підприємства слід зазначити, що показники рентабельності разом складають надзвичайно велике значення для оцінки діяльності підприємства. Використання різних для розрахунку коефіцієнта рентабельності дозволяє здійснювати факторний аналіз формування фінансових результатів роботи підприємства.

Проаналізувавши на скільки є рентабельною діяльність підприємства ПП «АГРО-НОВА», хочеться відмітити що 2019 рік був досить прибутковим у всіх видах діяльності. В 2020 та 2021 роках відбувся дуже різкий спад рентабельності, як наслідок підприємство понесло значні збитки. Хоча в 2022 році деякі з показників підвищилися, але до рівня 2019 року так і не зросли.

Оцінка фінансового стану ПП «АГРО-НОВА» в умовах ринкових відносин є особливо важливим для вирішення конкуренції і фінансової стабільності, надійності підприємства як партнера.

Ліквідність підприємства – це ступінь покриття боргових зобов’язань підприємства його активами, строк перетворення яких у гроші відповідає

строку погашення платіжних зобов'язань.

В економічній практиці підприємств України поступово впроваджується методика оцінки фінансової стійкості і платоспроможності підприємств , яка за змістом відповідає міжнародним вимогам і ґрунтується на даних фінансової звітності і бухгалтерського балансу.

В економічній практиці України поступово впроваджується методика оцінки фінансової стійкості і платоспроможності підприємств, відповідно до міжнародних вимог і ґрунтується на даних фінансової звітності і бухгалтерського балансу.

В залежності від мети дослідження конкретних аналітичних задач в першу чергу необхідно агрегувати основні розділи активу і пасиву балансу. Агрегована форма бухгалтерського балансу показана на умовних даних.

З орієнтацією на розробку бізнес-планів доцільно згрупувати окремі показники в основні групи: запаси і затрати (ЗЗ); власні оборотні кошти (ВОК) - табл. 2.7.

Запаси і затрати (ЗЗ) визначаються за даними бухгалтерського балансу як підсумок II розділу активу балансу. Власні оборотні кошти (ВОК) розраховуються за наступною методикою: ВОК = Поточні активи-Поточні пасиви.

Таблиця 2.7

Аналіз ЗЗ та ВОК в ПП «АГРО-НОВА»

Показник	2019		2020		2021		2022	
	на початок	на кінець	на початок	на кінець	на початок	на кінець	на початок	на кінець
ЗЗ	6646,5	8975,5	8975,5	8969,0	8969,0	12890,5	12875,6	20663,8
ВОК	2835,7	4722,1	1979,5	184,6	1640,6	2013	2362,1	3605,1

Абсолютна фінансова стійкість характеризується рівнянням: ЗЗ<ВОК Аналіз отриманих даних свідчить що фінансовий стан підприємства недостатньо стійкий. Це означає, якщо всі кредитори водночас пред'являть вимогу погасити заборгованість, підприємство буде не в змозі розрахуватися в повному обсязі, та буде вимушене скористатися для цих цілей іншим джерелом

(менш ліквідним - дебіторською заборгованістю).

Однак аналізу тільки ліквідних активів не достатньо для визначення ступеня його платоспроможності, тому розрахуємо ще додаткові показники.

Для оцінки фінансового стану підприємства коефіцієнти ліквідності є досить важливими показниками. Показники ліквідності визначають стан ділової активності та ефективність роботи підприємства, можливість наявними власними коштами розрахуватися з кредиторами, банками, бюджетом.

На підставі даних другого розділу активу балансу розраховують коефіцієнти ліквідності. На практиці використовують три коефіцієнти.

Розрахуємо показник абсолютної ліквідності. Він дає змогу визначити, яку частину короткострокової заборгованості підприємство може погасити негайно. Значення коефіцієнта абсолютної ліквідності повинно бути у межах від 0,2 до 0,35.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності дуже низький. Згідно розрахунку підприємство може виплатити тільки 1,5% короткострокової заборгованості негайно на початок і на кінець року.

Коефіцієнт швидкої ліквідності. Цей показник характеризує прогнозні платіжні можливості підприємства при умові своєчасного проведення розрахунків з дебіторами. Цей коефіцієнт повинен дорівнювати або бути більшим 1, але реально для українських підприємств він складає не більше 0,7-0,8. Розраховується за формулою 2.1:

$$QR = \frac{К_і + Г_{к+Дз}}{П} \qquad (2.1.)$$

де Дз - дебіторська заборгованість

QR2021п=(167+8622,6)/10877,5=0,8QR2021к=(2747,7+10878,7)/17730,8=0,76

Коефіцієнт ліквідності знаходиться в межах норми. Цей показник має велике значення для банків, так як характеризує здатність підприємства повертати кредити.

Останній коефіцієнт – оборотний чистий капітал, у грошових одиницях

$$NWC = Ап – П \quad (2.2.)$$

де Ап – поточні активи

NWC2022п=12875,6 – 10877,5=1998,1

NWC2022к=20663,8 – 17730,8=2933

Зменшення оборотного капіталу свідчить про раціональне використання ресурсів підприємства.

Таким чином, підприємство можна назвати ліквідним (платоспроможним). Та через брак ліквідних коштів підприємство нездатне покрити короткострокові зобов'язання.

2.2. Організація обліку фінансових результатів підприємства

Ситуація, що склалася в системі управління підприємством, не створює ефективного механізму оцінки та контролю фінансового результату, тому сьогодні актуальним є розробка системи його інформаційного забезпечення засобами бухгалтерського та економічного аналізу, яка є надзвичайно важливим для покращення фінансового становища суб'єктів господарювання.

У сучасних умовах господарювання для ефективної роботи над сформованими фінансовими результатами необхідні не лише окремі дані про діяльність підприємства та її основну діяльність, а й побудова якісної обліково-аналітичної інформаційної системи про всі процеси економічного середовища, яка регулярно оновлюється і висуває високі вимоги до засобів вимірювання та якісної обробки інформації. Відсутність однієї єдиної інформаційної бази системи обліку, контролю та аналізу за фінансовими результатами не дає можливості господарським підрозділам повною мірою впоратися з ситуацією та належним чином контролювати ефективність своєї діяльності. Розробка та впровадження організаційних правил бухгалтерсько-аналітичних служб є, у свою чергу, основою для впровадження ефективного процесу створення, розподілу та використання фінансових результатів [27].

У цьому аспекті підтверджується необхідність підтримки організаційних засад якісного обліково-аналітичного обслуговування фінансових результатів і розподілу прибутку підприємств.

Для розуміння сутності та механізмів організації інформаційного забезпечення системи формування фінансових результатів необхідно розглянути основні ланки – обліково-аналітичний процес та його організацію.

Обліково-аналітичний процес як технологічна спільність складається з кількох видів індивідуальних робіт, кожна з яких, у свою чергу, поділяється на самостійні (індивідуальні) операції. Під операціями слід розуміти діяльність з обліково-економічними даними, спрямовану на отримання різноманітних проміжних або кінцевих контрольних показників, які можуть бути використані для розробки та прийняття управлінського рішення щодо процесу створення, розподілу та використання фінансових результатів [1].

Створення облікової та аналітичної інформації для системи фінансових показників і розподілу прибутку є складним і тривалим процесом.

На нашу думку, організацію обліково-аналітичного забезпечення формування фінансових результатів слід розглядати як безперервний, узгоджений процес формування інформаційних потоків, що включає певну сукупність етапів і відповідних етапів, пов’язаних зі збором, обробкою, зберіганням і передачею інформації.

Зі змісту обліку, контролю та аналізу випливає, що ці роботи формуються господарськими фактами (явищами і процесами), які опрацьовуються відповідно до вимог управління. Тому облік, контроль і аналіз можна охарактеризувати як технологічні системи, які організаційно утворюють певну послідовну систему етапів даного процесу.

Поглиблене розуміння технології організації бухгалтерського обліку, аналітичного та інформаційного забезпечення формування фінансових результатів включає виділення та послідовне виконання їх основних етапів. У предметній літературі та енциклопедії термін «стадія» трактується як частина

процесу, що має своє проміжне завдання, а тому має відносну самостійність і завершеність.

Етап обліково-аналітичного забезпечення – це окремий період обліково-аналітичного процесу, який має свою організаційну специфіку та складається з окремих етапів. Під етапами, у свою чергу, розуміють окремі підетапи, їх окремі елементи або періоди, які складаються з відповідних послідовних видів діяльності.

Схематично організацію обліково-аналітичного процесу в системі формування фінансових результатів показано на рис. 2.3.

Таким чином, інформація про формування, розподіл і використання фінансового результату, що надходить від джерела до користувачів, проходить стадії обліку та аналізу, які дають характеристику об'єктів управління та задовольняють інформаційні потреби суб'єктів управління.

Рис. 2.3. Організація обліково-аналітичного процесу в системі формування фінансових результатів

Першим моментом організації всього обліково-аналітичного процесу (так званий «Вхід») є запит інформації від суб'єктів (контрагентів) результатів контролю процесу (тобто «Вихід») є джерелом інформації в форма індикаторних систем, що містять інформацію про формування, розподіл і використання результатів відповідно до інформаційної вимоги [27].

Етап обліково-аналітичного забезпечення відповідає процесам збору, вимірювання, реєстрації та збору економічної інформації про факти

господарського життя та представлення їх на рахунках бухгалтерського обліку, іншими словами, створення набору основної облікової інформації, а також узагальнення внутрішньої та зовнішньої звітності. Це створює первинні аналітичні дані (базова система індикаторів), які вводяться для виконання фази аналізу. Наслідком аналітичного етапу є розроблена система показників, яка комплексно характеризує фінансові результати і є основою.

Інформаційну базу системи формування фінансового результату забезпечує висока якість роботи на всіх етапах і етапах обліково-аналітичного процесу. Невиконання або неякісне виконання хоча б одного з етапів призводить до спотворення кінцевого результату обліково-аналітичного забезпечення – ефективної інформації, яка надходить до системи формування фінансових результатів [27].

Виходячи із сутності обліково-аналітичного забезпечення системи формування фінансових результатів, облік та аналіз є її важливими функціональними елементами. Оперативність збирання та обробки виробничої, комерційної, фінансової та іншої інформації, що забезпечує суб'єктам контролю об'єктивну інформацію про фінансові результати діяльності підприємства. Аналіз використовує аналітичні та бізнес-математичні методи для вивчення стану, структури та динаміки фінансових результатів, вивчення впливу різних факторів на їх зміну та прогнозування майбутньої величини прибутку підприємства [27].

У цьому відношенні бухгалтерський облік і аналіз як елементи обліково-аналітичного забезпечення не є простими функціями і не є сумою технічних прийомів, а об’єктивно визначена послідовність обліково-аналітичних процедур, що виконуються стосовно даних з метою отримання необхідної інформації про фінансові результати для контролювання процесу. Від якості організації облікового процесу залежить повнота, достовірність і своєчасність отриманої інформації, яка використовується при аналізі фінансових результатів.

Обліком, розподілом та списанням фінансових результатів завершується

бухгалтерський облік господарських процесів. Порядок записів фінансових результатів діяльності підприємства ґрунтується на національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку та новому Плані рахунків.

Незважаючи на те, що національні стандарти ґрунтуються на міжнародних стандартах вони мають певні відмінності. В додатку А наведено порівняння положень НП(С)БО та МСБО щодо оформлення та подання фінансової звітності.

Для будь-якої організації при обліку фінансових результатів діяльності важливим є: правильне визначення, оцінка, повне документальне оформлення, своєчасне відображення в облікових регістрах та надання повної й достовірної інформації в контролюючі органи.

Поступовий перехід підприємств України на міжнародні стандарти фінансової звітності передбачає ведення, складання та подання фінансової звітності за міжнародними стандартами. Процес формування фінансового результату діяльності підприємства зображено на рисунку 2.3.

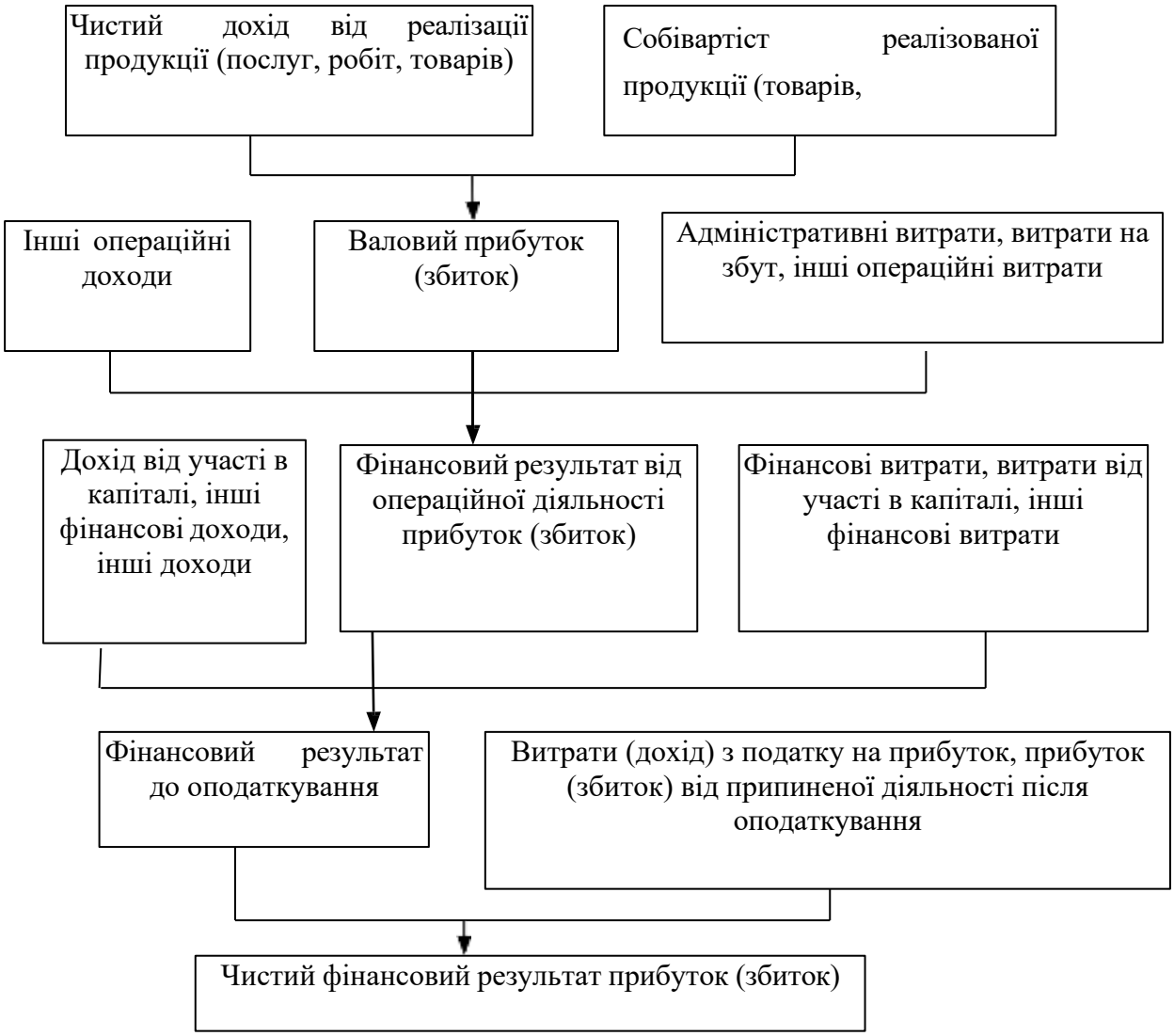

Рис. 2.3. Формування фінансового результату в ПП «АГРО-НОВА»

В Україні діє регламентована форма звіту про фінансові результати, тоді як в зарубіжних країнах не має стандартної форми. На практиці такі розбіжності призводять до неможливості порівняння звітності, яка складається відповідно до вимог різних нормативних документів.

Так як міжнародними стандартами не передбачається регламентування вимог до форми звіту про фінансові результати, назв його статей та їх розташування, то жорстке регламентування звіту про фінансовий результат за національними положеннями не суперечить міжнародним стандартам.

Для правильного обліку фінансових результатів важливим є правильне відображення операцій у відповідних регістрах та на рахунках бухгалтерського

обліку. Для узагальнення інформації про доходи та витрати від операційної, інвестиційної та іншої діяльності використовують 7 клас «Доходи та результати діяльності» та 9 клас «Витрати діяльності» бухгалтерського плану рахунків.

7 клас рахунків бухгалтерського обліку «Доходи» призначений для інформації про доходи. Синтетичний облік за 7 класом рахунків відбувається згідно Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 18.03.2014 № 29 [32].

Дев'ятий клас рахунків призначений для обліку витрат

Для обліку та узагальнення інформації про фінансові результати діяльності підприємства використовується рахунок 79 «Фінансові результати» та його субрахунки:

- 791 «результат від операційної діяльності»;
- 792 «результат від фінансових операцій»;
- 793 «результат іншої діяльності».

За кредитом 79 рахунку «Фінансові результати» відображається сума закриття рахунків обліку доходів, за дебетом – сума закриття обліку витрат та сума податку на прибуток. При закритті рахунку його сальдо списується на 44 рахунок « Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)». На 44 рахунку « Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» ведеться облік нерозподіленого прибутку чи непокритого збитку поточного та минулого, а також використаного в поточному році прибутку. За кредитом відображається збільшення прибутку, за кредитом – збитки та використання прибутку. Рахунок 44 має такі субрахунки:

- 441 «прибуток нерозподілений»;
- 442 «непокриті збитки»;
- 443 «прибуток використаний у звітному періоді».

Формування фінансового результату на рахунках бухгалтерського обліку зображено на рисунку 2.4.

Рис. 2.4. Формування фінансового результату на рахунках бухгалтерського обліку ПП «АГРО-НОВА»

Узагальнення інформації про фінансову діяльність підприємства відбувається у відповідних облікових регістрах, а потім переноситься до Головної книги з подальшим перенесенням до «Балансу» та «Звіту про фінансовий результат». Аналітичний облік фінансових результатів ведеться за їх характером, видами продукції, товарів, робіт, послуг та іншими напрямами, визначеними підприємством [27, с. 178].

Схема руху інформації про фінансову діяльність підприємства в облікових регістрах зображена на рисунку 2.5. Згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» у Звіті про фінансові результати відображається інформація про доходи, витрати, прибутки і збитки, інший сукупний дохід та сукупний дохід підприємства за звітний період.

Рис. 2.5. Організація документообігу в ПП «АГРО-НОВА»

В фінансовій звітності повинна міститись лише необхідна та правдива інформація, яка впливає на прийняття рішень користувачами фінансової звітності. Інформація з фінансової звітності повинна давати можливість оцінити минулі, теперішні та майбутні події.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА

3.1 **Удосконалення обліку фінансових результатів підприємства**

Відповідно до чинного законодавства України кожне підприємство самостійно обирає форму обліку, що визначається масштабом і характером діяльності, обсягом інформації. Форма бухгалтерського обліку – сукупність облікових регістрів, що використовуються в певній послідовності та взаємодії для ведення обліку із застосуванням принципу подвійного запису [про бо].

На сьогоднішній день основною проблемою обліку фінансових результатів є відсутність в нормативно-правових актах класифікації фінансових результатів. Існування класифікаційної системи фінансових результатів дозволило б створювати інформаційні облікові моделі, тим самим підвищив рівень аналітичної інформації і надало б змогу приймати більш ефективні рішення.

Класифікація повинна відповідати певним критеріям: бути теоретично обґрунтованою, повинна застосовуватися при виробничій необхідності. Так як фінансові результати впливають на конкурентоспроможність підприємства доцільно було б ввести класифікацію за рівнем системи управління (рис.3.1.)

Для горизонтальної системи управління особливо важливою є інформація, що стосується прибутковості підприємства. Ця інформація дасть змогу виділити збиткові підрозділи, що в свою чергу дозволить прийняти оперативні рішення для вирішення цієї проблеми. Для вертикальної системи більш доцільною є узагальнена інформація про фінансовий стан підприємства для виконання запланованої стратегії розвитку підприємства.

При обліку фінансових результатів за видами діяльності досить часто виникає певна невідповідність між назвами рахунків, видами діяльності і їх змістом, це пояснюється розбіжностями трактування в Інструкції про застосування Плану рахунків і НП(С)БО 1. НП(С)БО 1 поділяє звичайну

діяльність підприємства на операційну, фінансову та інвестиційну. Згідно з

Інструкцією про застосовування плану рахунків та НП(С)БО 1 доходи, витрати та фінансові результати поділяються на операційні, фінансові та інші.

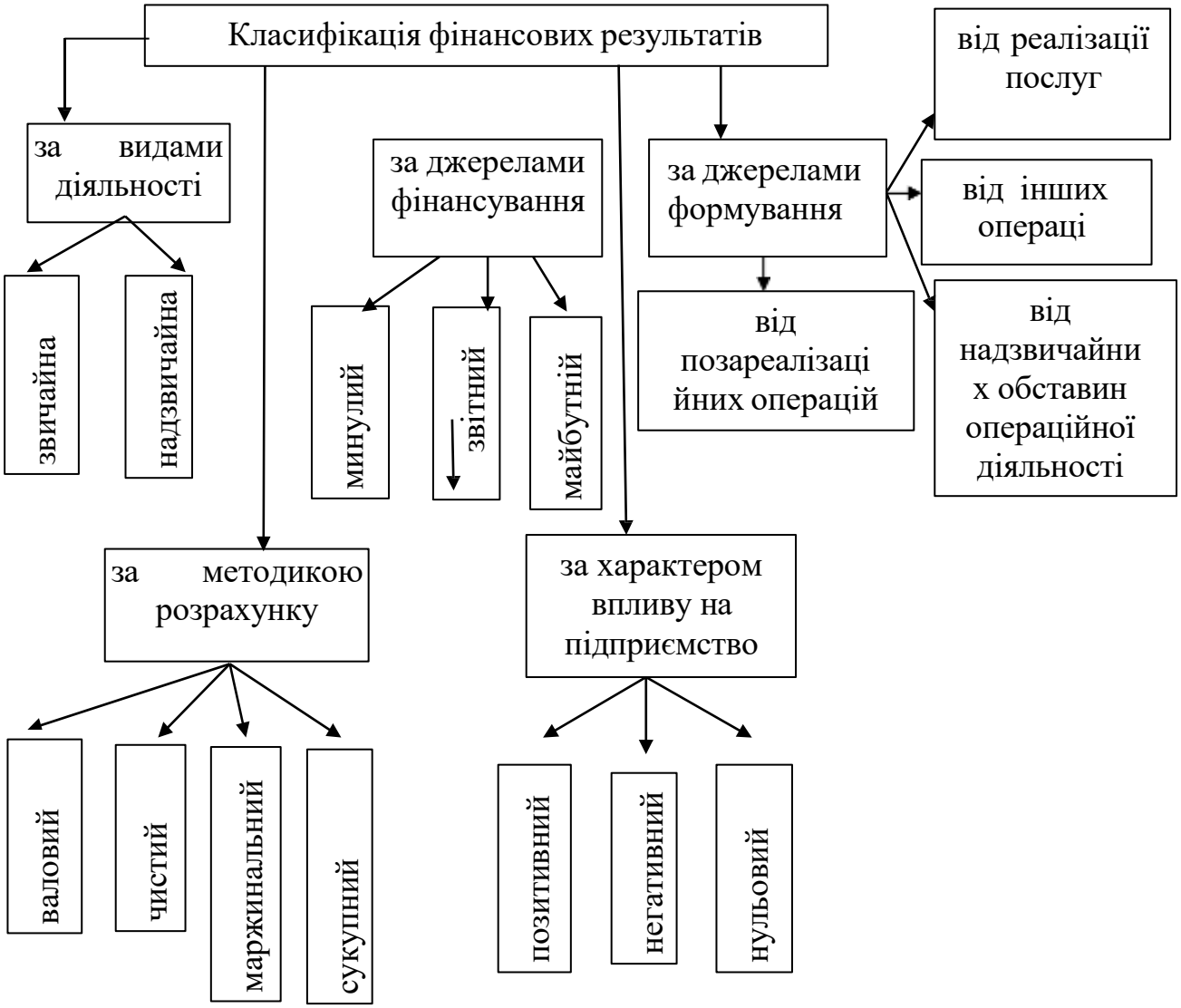

Рис. 3.1. Класифікація фінансових результатів

Джерело: розроблено автором за даними [37]

Згідно П(С)БО 1 «Вимоги до фінансової звітності», у «Звіті про фінансові результати» розкривається інформація про звичайну та надзвичайну діяльність підприємства. Звичайна діяльність в свою чергу поділяється на: операційну,

фінансову та інвестиційну.

Недоліком при формуванні фінансових результатів підприємства є те, що на субрахунку 791 «Результат операційної діяльності» обліковується два види підприємницької діяльності. Тому для кращої роботи слід до Плану рахунків внести певні доповнення: розподілити 791 рахунок за видами діяльності: операційною та іншою операційною. Таке відображення суттєво полегшить процес отримання інформації для потреб управління. Також значним недоліком плану рахунків є те, що в ньому не приділяється належної уваги до обліку інвестиційної діяльності і підприємство не в змозі розділити доходи і витрати від інвестиційної діяльності. На 79 рахунку не передбачено окремого субрахунку для обліку фінансових результатів інвестиційної діяльності, тому для обліку інвестиційної діяльності доцільно було б ввести окремий субрахунок. Детальна інформація при формуванні фінансових результатів діяльності підприємства спрямована на задоволення потреб користувачів інформації різних рівнів.

Беручи до уваги вище сказане можно зробити висновок, що при прийнятті змін підприємство зможе перевірити кожен вид діяльності завдяки детальному аналізу субрахунків 79 рахунку «фінансові результати» та визначити шляхи покриття збитків від операційної, фінансової та інвестиційної діяльності.

Важливо групувати доходи та витрати за єдиною системою групування. Раціональне групування рахунків за видами діяльності значно спростить бухгалтерський облік доходів та витрат. Для узагальнення інформації про доходи та фінансові результати використовують Журнал 6, який складається з двох розділів. В першому розділі групується інформація про доходи й фінансові результати у вигляді оборотно-шахової відомості. У другому розділі знаходиться інформація по інших операційних доходах. В Журналі 6 не міститься детальної інформації про порядок формування фінансового результату від різних видів діяльності, однак, така інформація була б досить корисною при прийнятті управлінських рішень.

Доцільно було б ввести ІІІ розділ до 6 Журналу – Аналітичні дані до 79

рахунку «Фінансові результати» від основної та звичайної діяльності, фінансових операцій та надзвичайних подій. Таке введення дозволить отримувати більш якісну інформацію про фінансові результати. Нижче наведено запропоновану форму третього розділу Журналу 6.

Таблиця 3.1.

Запропонована форма третього розділу Журналу 6в ПП «АГРО-НОВА»

№	Назва субрахунків	В дебет рахунку 79 з кредиту рахунків											Всього по дебету	З кредиту рахунку 79 в дебет рахунків							Всього по кредиту
		441	704	90	92	93	94	95	96	97	98	99		442	70	71	72	73	74	75	
1	791 «Результат основної діяльності»							x	x	x	x	x					x	x	x	x	
2	792 «Результат фінансових операцій»		x	x	x	x	x			x	x	x			x	x			x	x	
3	793 «Результат іншої звичайної діяльності»		x	x	x	x	x	x	x			x			x	x	x	x		x	
4	794 «Результат надзвичайних подій»		x	x	x	x	x	x	x	x					x	x	x	x	x		
Всього																					

В ІІІ розділі 6 Журналу знаходяться аналітичні дані про операційні доходи, доходи та втрати від участі в капіталі, фінансові доходи, інші доходи. Беручи до уваги той факт, що частка цих доходів і витрат в роботі підприємства є суттєвою і впливає на фінансові результати, то дану інформацію слід розкривати більш детально.

В журналі 7 узагальнюється інформація про власний капітал. Журнал складається з трьох відомостей: відомість 7.1 (рахунок 42) , відомість 7.2 (рахунок 44) та відомість 7.3 (рахунок 47). Однак, в Журналі 7 не міститься аналітичних даних про формування прибутку (збитку) підприємства. Слід ввести додаткову відомість, в якій можна було б побачити збільшення (зменшення) яких активів (зобов’язань) вплинуло на розмір прибутку (збитку). Таке введення дозволить отримати корисну інформацію для контролю та прийняття управлінських рішень. В умовах жорсткої конкуренції ефектне вирішення різних питань при великому обсязі інформації неможливе без гарної автоматизації бухгалтерського обліку.

Основна задача комп'ютерних програм – підготовка звітів. На сьогоднішній день існує велика кількість програм, однак підприємство надає перевагу програмі « – Підприємство».

Перевагою автоматизованого ведення бухгалтерського обліку є: швидкість, оперативність, зведення помилок до мінімуму, спрощення роботи. Повна автоматизація дозволить повністю виключити ручну обробку даних, скорочуючи розрив між скоєнням господарської операції та моментом її відображення в бухгалтерському обліку, надасть можливість посилити контроль з боку керівництва, зменшить час на підготовку інформації.

Налаштування програми під конкретні особливості обліку підприємства головний етап автоматизації бухгалтерського обліку, від якого залежить ефективність роботи.

Однак, для досягнення кращої ефективності слід провести комплексну комп'ютеризацію бухгалтерського обліку підприємства. Створення інформаційної бази на підприємстві – кінцева мета комплексної автоматизації.

Однак не можна провести повну автоматизацію без підготовки персоналу. Перехід на комплексну автоматизацію повинен бути поступовим та супроводжуватись з навчанням персоналу.

Для підтримки своєї конкурентоспроможності підприємству необхідно постійно удосконалювати систему автоматизації бухгалтерського обліку та постійно оновлювати програми. Комп'ютерна техніка дає можливість накопичувати, систематизувати та узагальнювати дані про фінансові результати діяльності підприємства в автоматичному режимі, підвищуючи ефективність роботи.

Резерви збільшення фінансових результатів

Для постійного збільшення фінансових результатів необхідно шукати невикористані можливості для збільшення – резерви зростання. Резерви – це кошти, ресурси та запаси, що при необхідності можуть бути використані. Нові резерви виявляють на стадії планування. Основні групи резервів наведено в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2.

Групи резервів у

Група резервів	Перелік
Резерви збільшення обсягів товарообороту	Ефективна маркетингова політика у сфері збуту; Удосконалення прогнозування попиту; Застосування дієвих та ефективних рекламних заходів; Постійне покращення та оновлення асортименту.
Резерви зростання рівня доходу	Пошук більш вигідних ринків збуту; Зменшення кількості посередників при закупці та реалізації продукції; Зниження витрат реалізації; Застосування нетрадиційних каналів збуту товарів (електронна торгівля, аукціони); Розвиток власного виробництва.
Резерви удосконалення використання прибутку	Дотримання податкової дисципліни з метою; уникнення економічних санкцій.

Джерело [38]

Проведення детального аналізу внутрішніх можливостей підприємства, детальний результат аналізу його діяльності, взаємодії з ринком дозволить збільшити прибутковість та знайти нових клієнтів.

Так як компанія існує на ринку більше 20 років необхідно звертати увагу утримання (підвищення) конкурентоспроможності підприємства та його інвестиційної привабливості. Пошук нових акціонерів надасть нові можливості для розвитку та нові грошові «вливання» в розвиток підприємства. Гарне планування прибутку забезпечить підприємство власними коштами для розширення діяльності підприємства.

Важливе місце в роботі підприємство повинно відігравати планування, оскільки в ринкових умовах підприємству слід прагнути не тільки до максимального прибутку, а й до раціонально використання вже отриманого прибутку. Процес планування прибутку – аналіз та розробка різних заходів щодо формування прибутку в необхідному обсязі. Планування дозволить забезпечити утримання своїх позицій на ринку та забезпечить динамічний розвиток. Управління прибутком частина стратегії розвитку підприємства спрямована на:

- підвищення ринкової вартості підприємства;
- формування необхідного обсягу фінансових ресурсів;
- задоволення інтересів власників
- покращення ділової репутації.

Політика управління прибутком необхідна підприємству, оскільки вона сприяє підвищенню розміру прибутку, а це головна мета діяльності підприємства. Для підвищення прибутку можна удосконалити сайт підприємства, зробивши там секцію для замовлення товару. Це збільшить кількість замовлень підприємства, що в свою чергу збільшить прибуток. За допомогою сайту можна буде дослідити яка продукція користується більшим попитом, ці данні допоможуть сформувати оптимальну товарно-групову структуру.

ВИСНОВКИ

Фінансові результати підприємства – важлива економічна категорія, яка виступає результатом діяльності підприємства та виступає у вигляді прибутку (збитку). Прибуток, як форма виражання фінансового результату створює позитивні умови для розвитку підприємства та його інвестиційної діяльності. Прибуток повинен задовольняти інтереси власників підприємства.

Дослідження фінансових результатів діяльності підприємства дає змогу визначити конкурентоспроможний рівень підприємства і його місце на ринку. В фінансових результатах відображається вся діяльність підприємства. Аналіз фінансових результатів дозволяє здійснювати контроль за зміною структури та динаміки чистого прибутку, а також виявити резерви його зростання.

Формування фінансових результатів здійснюється в результаті операційної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства. Передбачає управління доходами та витратами підприємства від різних видів діяльності.

Ефективне управління фінансовими результатами неможливе без повної та достовірної інформації. Інформація відображається у Звіті про фінансові результати, а накопичується на рахунках бухгалтерського обліку. Методологічні засади формування та визнання інформації про фінансові результати в бухгалтерському обліку викладено в П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати», П(С)БО 15 «Дохід» та П(С)БО 16 «Витрати». Методологічні засади обліку забезпечують достовірність та об’єктивність інформації про фінансові результати діяльності підприємства.

Розглянуто структуру ПП «АГРО-НОВА», посадові інструкції. Ознайомилась з нормативними документами та веденням бухгалтерського обліку на підприємстві. Аналіз фінансового стану підприємства дозволяє проаналізувати зміну динаміки доходів та витрат. Аналіз фінансового стану ПП «АГРО-НОВА» 2018-2022 років дозволяють зробити висновок, що 2020-2021 роки для підприємства були кризовими. У 2022 році власник продав частину компанії і підприємство змінило форму власності з приватного підприємства на

товариство з обмеженою відповідальністю, що значно покращило фінансовий стан підприємства. В цілому підприємство є фінансово стійким та конкурентоспроможним.

Систематизація та узагальнення інформації на підприємстві здійснюється в автоматичному режимі. Використання бухгалтерської програми «BAS-Бухгалтерія» дозволяє ефективно вирішувати проблему аналітичного обліку фінансових результатів діяльності підприємства. Використання програми BAS-Бухгалтерія» забезпечує якість, достовірність та оперативність обробки інформації.

Ефективна робота підприємства залежить від ефективної організації бухгалтерського обліку. Так як фінансовий результат здійснює вирішальний вплив на конкурентоспроможність підприємства запропоновано ввести єдину класифікацію фінансових результатів, яка дозволить виявляти збиткові підрозділи на підприємстві. Виявлення збиткових підрозділів дозволить провести аналіз та виявити причину збитковості, що дозволить створити ефективну стратегію розвитку.

Також запропоновано вдосконалити нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку фінансових результатів підприємства. Оскільки на 791 рахунку обліковується інформація за двома видами підприємницької діяльності, для кращої роботи слід до Плану рахунків внести певні доповнення: розподілити 791 рахунок за видами діяльності: операційною та іншою операційною. Запропоновано покращення третього розділу 6 Журналу та додаткову відомість до 7 Журналу. Запропоновані нововведення не суперечать вимогам до форм обліку: повноти, реальності відображення, своєчасності. Такі зміни позитивно вплинуть на достовірність облікової інформації.

Покращення автоматизації бухгалтерського обліку полегшить та покращить роботу працівників бухгалтерії. Покращення умов праці – головний шлях підвищення ефективності роботи підприємства.

Для покращення фінансових результатів слід шукати невикористані резерви – резерви зростання. Серед основних груп резервів для підприємства

можна виділити:

- пошуки нових шляхів збуту;
- зменшення кількості посередників;
- застосування нетрадиційних каналів збуту товарів;
- розвиток власного виробництва;
- зниження витрат на доставку;
- пошук нових платоспроможних клієнтів.

Розвиток підприємства неможливий без ефективного планування управління прибутку, основна мета якого полягає в забезпеченні покращення роботи підприємства. Управління прибутком передбачає створення організаційного та методичного забезпечення з метою раціонального використання ресурсів підприємства.

Позитивний фінансовий результат у вигляді прибутку забезпечує підприємство власними коштами для розширення діяльності, стимулює ефективність діяльності підприємства. Саме прибуток виступає головним джерелом матеріального заохочення працівників підприємства та власників акцій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балазюк О.Ю., Сисоєва І.М. Звіт про фінансові результати: особливості формування та аудиту. Ефективна економіка. 2020. № 2. – URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7659 (дата звернення: 09.09.2022). DOI: 10.32702/2307-2105-2020.2.67

2. Биба В.В., Ковалець М.В. Чинники, що впливають на прибуток сільськогосподарських підприємств в сучасних умовах. Електронний журнал «Ефективна економіка». 2016. № 5. - URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4960 (дата звернення: 12.10.2022).

3. Борісова О. Підходи до визначення поняття «фінансовий результат». Вісник Одеського Національного економічного університету. 2015. №5. С.5-14. URL: http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2015/224/pdf/5-14.pdf (дата звернення: 16.11.2022).

4. Бреус С.В., Міщенко К.Г. Прибутковість та резерви підвищення прибутку підприємства. Економічні студії. 2017. №5 (18). С. 11-14.

5. Брік С.В., Мардус О.О. Особливості організації обліку, аудиту та аналізу доходів і витрат підприємства з метою формування його фінансового результату (прибутку). Економіка. Бізнес-адміністрування. Право. 2017. № 2(2). С.279-290.

6. Брюшкова Н.А., Завістовська Я.О. Економічне обґрунтування та розрахунок резервів можливого збільшення прибутку і рентабельності підприємства на прикладі ТОВ «Макбуд сервіс». Економіка і суспільство. 2018. №18. С. 309-316. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-18-43.

7. Будник Ю.А. Особливості обліку фінансових результатів з надання послуг на прикладі ПрАТ «РІВНЕЛІФТ». Студентський вісник Національного університету водного господарства та природокористування. 2014. Випуск 1. С.97-100.

8. Будько О.В., Спекова О.Р. Облік фінансових результатів: проблеми та шляхи вдосконалення. Приазовський економічний вісник. 2019. № 3 (14). С.

411-416.

9. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник. Житомир: Рута, 2001. 672 с.

10. Бутинець Ф.Ф., Чижевська Л.В., Береза С.Л. Бухгалтерський облік. Житомир: ЖІТІ, 2000. 672 с.

11. Вакульчик О.М., Протасова ЄВ., Нєчаєва А.А. Фінансовий результат підприємства: економічна сутність, особливості визначення та аналізу. Науково-виробничий журнал «Бізнес-новігатор». 2019. Випуск 1 (50). С. 162-168.

12. Власова Н.О., Мелушова І.Ю. Ефективність формування фінансових результатів підприємств роздрібної торгівлі: монографія. Харків: Харківський державний університет харчування і торгівлі, 2008. – 259 с.

13. Вороніна О.О. Управління фінансовим результатом промислового підприємства: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). Харків, 2009. URL: http://disser.org.ua/file23976.html. (дата зверенення 23.10.2023).

14. Вороніна О.О. Управління фінансовим результатом промислового підприємства: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). Х. 2009. URL: http://disser.org.ua/file23976.html (дата звернення 12.09.2023).

15. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспектив розвитку: монографія / С.Ф. Голов. К.: Центр учбової літератури, 2007. 522 с.

16. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січ. 2003 р. № 436-IV. База даних законодавство України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/436-15 (дата звернення: 10.10.2023).

17. Економічна енциклопедія: у 3 т. / редкол.: С.В. Мочерний (відп. ред.) [та ін.] К.: ВЦ “Академія”, 2000. 864 с.

18. Загальні вимоги до фінансової звітності: Національне положення стандарт (положення) бухгалтерського обліку 1. Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. База даних законодавство України. URLhttps://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text. (дата звернення 12.09.2023).

19. Загородній А.Г. Фінансово-економічний словник: навчальний посібник. К. Знання, 2010. 1072 с.

20. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Партин Г.О. Облік і аудит: Термінологічний словник / Загородній– Львів: "Центр Європи", 2002. – 671 с. 10.

21. Зелена К., Сарбаш Л. (2020). «ШЛЯХИ ЗБІЛЬШЕННЯ ПРИБУТКУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ». *ΛΌГОΣ. ОНЛАЙН*. U R L : https://doi.org/10.36074/2663-4139.15.05 (дата звернення: 10.10.2023).

22. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 30.11. 1999 р. №291. База даних законодавство України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text. (дата звернення 13.09.2023).

23. Карченкова О.Л., Шендригоренко М.Т. Типові помилки в обліку фінансових результатів підприємства: виявлення та запобігання. Економіка і суспільство. 2018. Випуск 14. С. 912-915.

24. Концептуальна основа фінансової звітності. - URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_009#Text (дата звернення 15.12.2022 року).

25. Кучеренко, Т.Є., Матрос, О.М., Підлубна, О.Д. (2018). Накладні і непрямі витрати підприємства як інструмент управлінського обліку. URL: https://lib.udau.edu.ua/items/7f947bbf-bb0d-432f-a8d4-28ec7f7a6be (дата звернення 09.01.2023).

26. Лопатовський В.Г., Красуцький Р. І. Особливості формування та використання інформації про фінансові результати діяльності господарюючого суб'єкта як результативного показника його обліку та звітності. Вісник

Хмельницького Національного університету. 2022. №1. С. 142-147. DOI: 10.31891/2307-5740-2022-302-1-24. (дата звернення 15.12.2022 року).

27. Малахов В.А. Екгардт А.Є. Особливості організації обліку фінансових результатів промислових підприємств за національними та міжнародними стандартами. Інфраструктура ринку. 2019. Випуск 32. - URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/32_2019_ukr/65.pdf. (дата звернення: 24.11.2022).

28. Маринович І. Фінансові результати діяльності підприємства: підходи та трактування. 2022. URL. http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/45818/1/. (дата звернення 05.12.2022 року).

29. Михайловина, С., Кучеренко, Т., Матрос, О., & Андрусяк, В. Методологічні аспекти обліку виручки за МСФЗ 15 «дохід від договорів з клієнтами». Наукові перспективи (Naukovì perspektivi). 2023. 5 (35).

30. Міжнародні стандарти фінансової звітності. База даних законодавство України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010#Text. (дата звернення 13.09.2023).

31. Мочерный С.В., Симоненко В.К., Секретарюк В.В., Устенко А.А. Основи економічної теорії. Підручникник. К. Знания, 2000. 601 с.

32. Мужевич Н.В. Організація обліку фінансових результатів діяльності підприємства. 2020. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/42364/.pdf (дата звернення 09.01.2023).

33. Нагорна І.В., Бондаренко В.О. Облік і аналіз фінансового результату в системі управління підприємством. Ефективна економіка. 2021. №11. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2021/105.pdf. (дата звернення 25.12.2022 року). DOI: 10.32702/2307-2105-2021.11.103.

34. Назаренко О.В., Лукаш Р.В. Фінансові результати: сутність та особливості організації бухгалтерського обліку. Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 22. С. 19-25.

35. Новіченко Л.С. Аналіз показників рентабельності підприємства:

теоретичні та прикладні аспекти. Вісник Хмельницького Національного університету. 2021. №5. Том 2. С. 254-259. DOI: 10.31891/2307-5740-2021-298-5(2)-43.

36. Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія): навчальний посібник. 2-ге вид., доп. і перероб. К.: КНЕУ, 2002. 240 с.

37. Пасенко Н.С. Організація обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами підприємства. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. № 17. С. 854-859. URL: http://global national.in.ua/archive/172017/172.pdf (дата звернення 09.01.2023).

38. Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI. База даних законодавство України. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17 (дата звернення 17.01.2023).

39. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. №290. Все про бухгалтерський облік. 2009. №10. С. 52-57.

40. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 25.02.2000 № 39. База даних законодавство України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text. (дата звернення 13.09.2023).

41. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України від 16.07.1999 р. № 996- XIV. Станом на 10.08.2022 р. База даних законодавство України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text (дата звернення: 25.09.2023).

42. Про зовнішньоекономічну діяльність. Закон України № 960-XII від 16.04.91 зі змінами та доповненнями від 15.08.2020. База даних законодавство України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text. (дата звернення: 10.10.2023).

43. Палюх М. Бухгалтерський облік і звітність як інформаційна система забезпечення розвитку агровиробництва. Прикладна економіка – від теорії до практики: зб. тез доп. Першої Всеукр. наук.-практ. конф. 15 жовт. 2015 р.

Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2015. С. 114-117.

44. Скалюк Р.В. Економічний механізм управління фінансовими результатами промислових підприємств: теоретичні основи забезпечення функціонування. Економічний вісник Донбасу. 2011. № 2. С. 86–93.

45. Сколотій І. В. Облік витрат, доходів і фінансових результатів діяльності підприємств в сучасних умовах. Стан і перспективи розвитку обліковоінформаційної системи в Україні : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф., 22 травня 2020 р. Том 1. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. С. 104–105.

46. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність. Підручник. 5-те вид. допов. і перероб. К. Алерта, 2011. 976 с.

47. Худолій Л.М. Теорія фінансів: навчально-методичний посібник. К. Вид-во Європ. ун-ту. 2003. 167 с.

48. Чебанова М.С., Василенко С.С. Бухгалтерський облік: навчальний посібник. К. Академія, 2002. 671 с.

49. Шипіна С.Б. Сутність поняття «фінансові результати» як об'єкта бухгалтерського обліку. Вісник ЖДУ. 2012р. №1 (59). URL: https://elibrary.ru/item.asp?id=22535016 (дата звернення 12.09.2023).

50. Школьник І.О. Фінансовий аналіз. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 368 с. URL: http://cul.com.ua/preview/fash.pdf. (дата звернення: 10.10.2023).

51. Янчева Л.М., Чернікова І.Б., Кузнецова С.О. Обліково-інформаційна система управління прибутком торговельних підприємств: [монографія]. Х. ХДУХТ, 2012. 217 с.

52. Яременко, Л.М., and К.В. Авдалян. Особливості бухгалтерського обліку фінансових результатів об'єднань підприємств. Агросвіт. 8. 2020. С. 109-117.